

ODKAZ VIKINGŮ MEČ

Ulf
Schiewe

AL
press

edice
KLOKAN

edice
KIOKAN

ODKAZ VIKINGŮ

MEČ

Ulf Schiewe

edice
KLOKAN

Copyright © 2013 Knauer Taschenbuch. An imprint of
Verlagsgruppe Droemer Knauer GmbH&Co. KG, München
Translation © Pavel Dufek, 2016
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.
Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Z německého originálu DAS SCHWERT DES NORMANNEN,
vydaného v roce 2013 nakladatelstvím Knauer v Mnichově,
přeložil v roce 2016 Pavel Dufek
Redakční úprava Lukáš Foldyna
Grafická úprava obálky Tomáš Řízek
Elektronické formáty Dagmar Wankowska
Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,
www.alpress.cz
v edici Klokan, 2016
shop@alpress.cz
První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7543-217-9 (pdf)

DO SVĚTA

V noci přepadli naši vesnici ozbrojenci, seskočili z koní a hořícími loučemi zapálili doškové střechy chatrčí.

Hodně z toho, co následovalo bezprostředně nato, mám ještě před očima v hrůzostrašných detailech, zatímco mnoho jiných podrobností si vybavuji už jen mlhavě. Tenkrát jsem byl totiž asi pětiletý mrňous. Určitě jsem ležel u mámy. Jako poslední vzpomínky mi v paměti zůstaly teplo jejího hebkého těla a slabá vůně mléčné kaše a ohniště. A samozřejmě to, jak zemřela.

Při prvním výkřiku leknutím vyskočila a napjatě naslouchala. Ale než mě stačila strhnout k sobě a uprchnout, únikovou cestu jí ve dveřích zastoupili dva muži. Za velkého rámusu vtrhli do chatrče. V plápolavé ohnivé záři venku působily jejich tmavé postavy jako démoni z pekelné říše. V sevřených pěstech se zaleskla dlouhá ostří mečů a jako by hledala nepřátele, které by rozpoltila. Vtom muži zpozorovali štíhlé tělo mé matky, jež se zvedla a třásla. Já jsem se pevně držel cípu její košile.

Vyměnili si úšklebek, popadli matku a srazili ji na kolena. Jediným škubnutím jí strhli tenkou lněnou košili z těla a zírali chtivě na obnažená prsa. Já jsem dostal kopanec, až jsem vletěl mezi hrnce a pánve u ohniště.

Mámu hodili naznak na lože. Jeden ji pevně držel a druhý se zatím obnažil a vrhl se na ni. Vřeštěla jako pomínutá a sna-

žila se jim vykroutit. Muži se však její marné snaze jenom smáli. Stále ještě mám před očima holou zadnici toho chlapa, který do ní pronikl jako první, a při vzpomínce na její výskot mi dodnes naskakuje husí kůže. Netrvalo dlouho a na řadu přišel další. Opět se pokusila ubránit. Chlapy to rozzuřilo a tloukli ji, dokud její odpor nezlomili. Potom jsem ji slyšel už jen sténat a naříkat.

Ještě horší bylo náhlé ticho, které pak nastalo. Tak neúnosné, že jsem se vyřítit na muže, který na ní zrovna ležel, a s bojovým pokřikem mu zabodl kuchyňský nůž do nohy. Samozřejmě ne hluboko. K tomu mi scházela síla. Ale stačilo to, aby po mně s řevem skočil, nechal mámu mámou a zvedl ze země svůj meč. Téměř líně napřáhl paži a byl by mě jediným máchnutím rozsekl vejpůl, kdyby se zčistajasna neobjevily dvě železné ruce, neuchopily mě zezadu a neodtáhly mě mimo dosah meče.

„Toho kluka ne, vy hlavy dubové!“ zahřměl hluboký hlas. „Kvůli němu tady přece nejsme. A přestaňte se chovat jako prasata.“

Zběsile jsem klátil nohama a volal maminku. Oba prznitelé si z podlahy zahanbeně zvedli kalhoty. Máma ležela s vytřeštěným pohledem na zvaleném loži a už se nehýbala.

„Zatraceně! Blbouni!“ utrousil můj zachránce při pohledu na ni a potom zavelel: „Prohledejte to tu a poberte všechno užitečné. A pak honem pryč odsud.“

Jednu paži obtočil kolem mého malého těla a protáhl se nízkými dveřmi. Ještě jsem stačil vrhnout poslední sklíčený pohled na zhroucenou matku a vzápětí mi navždy zmizela z očí a života.

Křikem a kopáním jsem přivodil jenom to, že mě násilník jednoduše vlekl z chatrče za ruku po zemi. I venku se naskytl žalostná podívaná. Po hořících střeších se vlivem větru rychle šířily plameny a načervenalým světlem ozařovaly několik těl ležících na návsi. Slepice a husy se v panice rozprchly. Bojovníci sháněli dobytek. Dvě ječící dívky, skoro ještě děti, měly svázané ruce a nohy. Muži je přehodili jako

pytle s moukou přes hřbet jedné herky. Ostatní vesničané stáli polonazi ve studeném nočním větru, třásli se a bezmocně přihlíželi, jak jim hoří domov a skrovný majetek.

Muž, který mě odvedl z chatrče, mě zvedl do výšky a zdíval se mi do uslzeného obličje. I když byl ještě mladý, měl obrovitou postavu. Sice štíhlou, zato svalnatou, s mohutnými rameny. Byl pohledný, měl ostré rysy, hluboko posazené oči. Hranatý obličej mu rámovaly rozevláté blondáté vlasy. Od první chvíle jsem ho nenáviděl a pokoušel jsem se mu plivnout do tváře.

„Tak už se konečně uklidni, ty jeden malý rošťáku,“ zasmál se, až se mu ve svitu ohně zaleskly zuby. „Jinak tě nechám svázat jako tamhle ty děvečky.“

Opatrně mě postavil na nohy, ale pevně mě držel za krk. A svým mužům vydal rozkaz k odchodu. Později jsem si často vybavoval toto první setkání s Robertem z Hauteville, přezdívaným Robert Guiscard, latinsky Viscardus čili Lstivý, neboť byl mazaný jako liška.

Z dlouhé jízdy mi toho zůstalo v paměti málo. Snad jen to, že si mě Robert posadil k sobě na koně, noční vzduch byl třeskutý a většinu času jsem fňukal a mohl si oči vyplakat. Musel jsem mezitím upadnout do dřímoty, protože další vzpomínka se váže k velké ženě, která mě časně ráno pevně přitiskla k bujnému poprsí, odnesla do domu, zabalila do dek a posadila k hřejivému ohništi. Přitom notně láteřila, jak jsou její lidé bezcitní.

Jmenovala se Fressenda a byla to Robertova matka. Statná žena z dobré normanské krve, se širokými boky a vlasy žlutými jako zralé obilí. Jak jsem brzy zjistil, uměla přiložit ruku k dílu, měla jasný rozum a ostrý jazyk. I Robertova otec, nyní již padesátník Tankred z Hauteville, jím dovedla zkrotit tak, že se choval jako mírný beránek. Ale byla mu dobrou manželkou. O něj a tucet synů se starala stejně obětavě jako o pacholky a děvečky z hradu a rolníky ze vsi. Srdce měla

otevřené a dost velké pro všechny, a dokonce i pro mě se v něm našlo místočko.

„Jak se jmenuješ?“ zeptala se mě.

Stále ještě vystrašený a plný zášti jsem se jí zprvu nechtěl ani podívat do obličeje, natož jí odpovědět. Nic si z toho nedělala, dala mi napít horkého mléka s medem a třením mi zahřívala nohy. Přitom nepřestávala brebentit a chlácholila mě, jako bych byl hloupý klouček, který z nerozváženosti spadl do rybníka na návsí.

„Brynjarr,“ zamumlal jsem po chvíli neochotně.

„Cože?“

„Brynjarr.“

„Takhle že se jmenuješ?“

Zamračeně jsem pokýval hlavou a utřel si nos.

„To se mi nelíbí,“ pokračovala. „Nikomu by to nelezlo přes pysky. To je určitě nějaké pirátské jméno.“

Pro ni byli piráty všichni mořeplavci ze severu, kteří se svými loďmi přistáli na pobřeží, aby na pevnině obchodovali a nezřídka také loupili. Jako by jí přitom nedocházelo, že to jsou i její předkové.

Okamžik přemýšlela. „Víš, měli jsme tady jednoho čeledína. Byl to dobrák. Přednedávnm umřel. Jmenoval se Gilbert. Budu ti říkat po něm. To se k tobě hodí lépe. A vůbec, jsi pokřtěný?“

Nezmohl jsem se na slovo, jenom jsem na ni vykulil oči.

„Ale co, i kdyby...“, usoudila a pokrčila rameny. „... tak tě holt pokřtíme ještě jednou.“

A tak se ze mě stal Gilbert. Ačkoliv jsem po celá léta nezapomínal na své pravé jméno, neboť to jediné mě ještě spojovalo s dětstvím a vlastní maminkou. Avšak Gilbert je opravdové normanské jméno a nemohu říct, že bych s ním byl nespokojený.

V sídle pánů z Hauteville jsem strávil dvanáct let. Fressenda mi časem dala zapomenout na nenávisť a stala se mi druhou matkou. Ne že by mě rozmazlovala. Rod Hautevillů neměl bůhvíjak rozlehlé pozemky a nepřekypoval bohatstvím a hojností. Musel vykrmovat hodně hladových krků.

Ze začátku jsem směl pást husy a později prasata. Tak vznikla moje přezdívka Gilbert Porchon, pasáček vepřů.

Prasata se takřka stala mým osudem, když jsem se poprvé odvážil k nim do chlívků. Chtěl jsem si v náruči pochovat jedno z právě narozených selátek. Vtom mě svině napadla, srazila na zem a zuřivě se do mě zakousla. Fressenda mě popadla za límec a odtáhla z jejího dosahu, dřív než mě zvíře mohlo zabít. Dodnes mám na památku viditelnou jizvu na tváři.

Fressenda nestrpěla zaháleče. Ani já jsem nebyl výjimka. Ale proti čeledínům jsem měl jednu výsadu: zacházela se mnou jako se synem a směl jsem jíst u stolu s panstvem. Někdy mi dokonce tajně podstrčila kus uzeniny a nazývala mě hezkým pirátským chlapcem. A když před velikonočními svátky křesťanů všem mužům z rodiny popořadě ostříhala vlasy, nesměl jsem mezi nimi chybět ani já.

Po čase jsem si na nový život zvykl a zbavil se strachu i ze samého Roberta. Kolikrát mě pochválil, a dokonce mě příležitostně bral na vyjížděku na koni. Určitě ne z lítosti nebo jako pokání, protože to neodpovídalo jeho povaze. Každopádně jsem se s muži, kteří mi zabili maminku, už nikdy nesetkal.

Hrad a vesnice Hautevillů ležely na mírném kopci, odkud jsme měli do všech stran výhled na široké okolí v nížině. Krajina byla dost zalesněná, a protože mýcení je velká dřina, obdělávaných ploch nebylo nazbyt. Do výšky čněla masivní a pochmurná věž, obklopená vesnickými chalupami. Široko daleko to byla jediná kamenná stavba. Zbytek – velký panský dům, stáje, kovárna a pekárna – byl postaven z kmenů stromů a celý obehnán příkopy a hradbami z kůlů. Žádné opevnění, které by dokázalo odolat soustředěnému útoku.

Ale síla rodu nespočívala v hradu, nýbrž v lidech. Na Tankredově straně stáli synové protřelí bojem, plavovlasí obři, s nimiž není radno si začínat. Serlo byl ve třiceti nejstarší a také nejrozvážnější. Po něm Vilém Železná paže, silný jako býk. Potom Drogo, Humfred a Godfred. Těchto pět porodila Muriella, Tankredova první manželka. Z její krve byla

také dcera. S ní jsem se tváří v tvář nikdy nesetkal, neboť se provdala za šlechtice z dalekého Rouenu. Tankred pro ni dal s námahou dohromady věno. Synové přišli zkrátka. Jim nedokázal dát do začátku nic.

Po Muriellině smrti se oženil znovu a s Fressendou se mu nevedlo o mnoho lépe. Jejím nejstarším potomkem byl dvacetiletý Robert, můj únosce. Po něm následovali Mauger, Vilém, Alvered, Tankred, Humbert a Roger. Poslední děti byly přibližně v mém věku. K tomu ještě dcerka, která byla teprve v plenkách.

Mezi nevlastními sourozenci pochopitelně často vznikaly rozmíšky, ale Fressenda mezi nimi nedělala rozdíl. Všechny brala jako své vlastní děti. Nyní jsem k nim patřil i já. Ačkoliv mě Hautevillové unesli z mého domova, brzy pro mě představovali novou rodinu. I když si mě mladší z bratrů mnohdy dobírali, a aby mě pozlobili, oslovovali mě pasáček vepřů. Jenom Roger se k nim nepřidával. Asi proto jsem ho měl po celý život rád.

Obě mladé dívky, které z naší vesnice odveklí spolu se mnou, musely pracovat v kuchyni. Jedna z nich otěhotněla a záhy se dala dohromady s jedním sedlákem. Druhá jednoho dne utekla. Muži se ji vydali hledat na koních, aby ji chytili. Co se s ní stalo, netuším. V každém případě už o ní nepadlo ani slovo.

Od doby, kdy si náš normanský vévoda Vilém upevnil moc, byly lokální války, krvavé rozepře a loupežné výpravy v zemi čím dál tím vzácnější. Dřív, v neklidných dobách, se takové kruté věci odehrávaly často. A nežádka v nich mívali prsty bratři Hautevillové. Byli ochotni tasit meč za kohokoli, kdo jim zaplatil. Jen když z toho měli peníze. Fressendě se to nezamlouvalo, ale pokud žně nepostačovaly, nestěžovala si, když bylo z čeho uvařit a podařilo se jí všechny nakrmit.

Přes nízký věk se Robert těšil úctě i u starších nevlastních bratrů. Myslelo mu to a díky vychytralosti také získal přezdívku Guiscard. O tom, proč tehdy spolu s kořistí unesl právě mě, se nikdy nemluvilo. Až jednoho dlouhého zim-

ního večera. To mi bylo deset let a Rogerovi devět. Venku ležel sníh, děvečky sklidily z tabule a všichni se shromáždili kolem velkého ohně u zadní stěny síně. Starší bratři popíjeli pivo a hráli v kostky. Fressenda se zabalila do deky a zahřívala si nohy u rozpáleného kamene. Také Tankred si přehodil kolem ramen ovčí kůži. My kluci jsme si v ohni opékali jablka.

„Otče, vyprávěj, jaké to bývalo kdysi,“ škemral Roger.

„Už zase? Jenom to ne!“ zaúpěli starší.

„Ale ano. Tati, prosím.“

Jestli šlo Tankredovi něco dobře, pak to bylo vyprávění historek. Podle potřeby dokázal ztišit hlas, jako by se se slovy mazlil, a hned zase zahřměl. A vůbec, celým svým zjevem propůjčoval bájím a pověstem zvláštní kouzlo. Hřívá, která mu rámovala tvář ošlehanou větrem, mu dodávala vzezření, že vypadal jako sám vládce bohů Tór. Jakmile líčil nějakou veselou příhodu, křiklavě modrýma očima šelmovsky mžoural. A to se nestávalo ojedinele.

„Tak dobrá, mládenci.“ Odkášlal si a přihodil do ohně slepičí kost, kterou předtím okusoval. „Tak vám tedy budu dneska vyprávět, jak Normané přišli do této země.“

Plni očekávání jsme se k sobě smáčkli ještě víc.

„Jak dobře víte, naši předkové sem přišli ze vzdáleného severu, ze země fjordů a zasněžených hor. Mnozí z nich až z ostrovů ležících daleko v moři. Ty se nazývají Orkneje. Na rychlých dračích lodích pluli po řekách proti proudu do vnitrozemí, bojovali a odnášeli si kořist. Domů vozili svým ženám zlato, jantar a stříbro. Strach jim nenahnala ani bouře, ani bitevní vřava, protože na udatné válečníky čekaly věčné radovánky ve Valhale, kam putují duše padlých bojovníků. A pořádný chlap se poznal podle počtu stříbrných prstenů, které mu zdobily ruce.“

„Námořní lupiči,“ utrousila Fressenda. Pro Valhalu a starodávné bohy neměla pochopení.

Ale my jsme si jí nevšíмали. Přestože jsme tyhle bajky slyšeli už stokrát, stejně jsme se jich nikdy nemohli nabažit.

„Jeden z těch mužů se jmenoval Hrolf,“ pokračoval Tankred. „Přezdívali mu Chodec Hrolf. Tohle přízvisko si vysloužil tím, že byl obrovitý a žádný kuň ho neunesl. Proto musel chodit po svých. Frankové mu později říkali Rollo. Snáz se jim to vyslovovalo. Byl to ohromný válečník, obkloпил se družinou hotových d'áblů a ti se s ním plavili po širém moři. Dostali se až do země zvané Frísko, dobývali kořist, otrocky a krásné ženy.“

V tu chvíli Fressenda opovržlivě zavrčela. Ale Tankred se nenechal rušit.

„V dalším roce dopluli na západní pobřeží, kde žili Anglové a Sasové. I tam se jim vedlo obdobně, takže se po návratu domů mohli nechat oslavovat jako hrdinové. K Rollovi se přidávalo stále více mužů.“

Tankred si lokl piva a požitkářsky říhl.

„Nakonec připluli k našemu pobřeží a od ústí Seiny do moře veslovali proti proudu. To, s čím se Rollo setkával, se mu líbilo. Úrodná půda, řeky plné ryb a lesy bohaté na lovnou zvěř. Na polích se dařilo pšenici, na zelených loukách se pásly ovce a hovězí dobytek. A tak se Rollo rozhodl skoncovat s potulným životem a konečně se usadit. Spolu se svými druhy si podmanil místní lid a zřizoval opevnění. Frankům, kteří zemi vlastnili, to samozřejmě nešlo pod fousy. Pustili se s Rollem do války. Tenkrát jim kraloval Karel zvaný Prost'áček. I když Rolla jednou dokonce porazil, nepodařilo se mu Seveřany vyhnat a nakonec s nimi uzavřel dohodu. Směli si ponechat obývané území pod podmínkou, že je budou bránit proti dalším vetřelcům z moře. Za to mu měli odpřisáhnout oddanost. Na důkaz toho si Rollo vzal za ženu Giselu, královu dceru, a nechal se pokřtít. Na znamení věrnosti měl potom králi, jak bylo u Franků zvykem, políbit nohu.“

Tankred čtverácky mrkl okem, odmlčel se a zabořil nos do džbánku na pivo. To se ví, že jsme se potají hihňali, neboť jsme již věděli, co přijde dál. Po vydatném doušku si otřel rty od pěny a navázal přetrženou nit.

„Co? Políbit králi nohu? Hergot! To bylo na Rolla při nejlepší vůli přece jen příliš. Proto přikázal jednomu ze svých

mužů, aby to udělal za něj. Ale i jemu se to přičilo, a tak se zdráhal. Jenomže Rollo trval na svém. Tak se to chlapisko sehnulo, popadlo královu nohu a zvedlo ji ke svým ústům tak vysoko a prudce, až král upadl na záda.“

Po těchto slovech jsme pokaždé výskali a řvali smíchy. A bylo úplně jedno, jak často jsme tenhle příběh slyšali. Roger vyskočil a pobaveně napodoboval oba dva. Toho, co králi zvedl nohu do výšky, i krále samého, jak se svalil naznak do špíny. Nyní se dala do smíchu i Fressenda. Zavolala si nejmladšího syna k sobě, políbila ho a láskyplně pohladila po rozpálených tvářích.

„A jaké nám z toho plyne ponaučení, mládeži?“ nadhodil Tankred otázku.

„Norman se neskloní před nikým,“ zahulákali jsme všichni sborově.

„Tak jest!“ smál se Tankred spolu s námi.

Samozřejmě jsme dychtili po dalším vyprávění. Následovalo několik z mnoha legend, co v rodině kolovaly o severských válečnicích Hialltovi, Tankredově pradědovi, který do země přišel po Rollově smrti, a Vilému I. normandskému, zvanému Dlouhý meč, jehož syn sloužil jako člen královského doprovodu. Jemu Hiallt jednou při lovu zachránil život, za což obdržel léno, na němž rodina žila. Vesnici pojmenoval po sobě Hialtus Vila. Jak Normané čím dál tím víc přijímali frančtinu, časem se vsi začalo říkat Hauteville.

Přeslavné předky jsem Hautevillům záviděl. V okamžiku, kdy Tankred zívá, jsem zvolal: „A co já? Jsem taky Norman, nebo Dán?“

Všichni na mě náhle upřeli zrak, až jsem se rozpaky začervenal.

„Ty?“ obrátil se na mě Humbert pohrdavě. „Ty jsi pasáček vepřů. Ti ze severu nepocházejí.“

„Sám jsi pasáček vepřů,“ ohradil jsem se směle a dloubal ho do žeber.

„Humberte, můj synu, v tom nemáš pravdu,“ vyvedl jej z omylu Tankred. „Dostal se k nám jako rukojmí. A Gilbert není jeho pravé jméno.“

Chlapci zírali udiveně. „Jako rukojmí?“

„Roberte!“ zahřměl Tankred. „Pojď sem a pověz hochům konečně, jaký má původ.“

„Otče, zapomeň na to,“ odbyl jej Robert, aniž se odtrhl od kostek, které stále hrál se staršími bratry. „Jaký má smysl o tom vést řeči? Vždyť je ten muž dávno po smrti.“

Že by Robert znal mého otce? Seděl jsem jako zkamenělý. Velké oči jsem nespouštěl z Tankreda. Ten se nade mě naklonil a pohladil mě po rozčuchaných vlasech.

„Tvůj otec byl mořeplavec. Vlastnil několik dlouhých lodí s válečníky. Námořní pirátství se dnes už nevyplatí, ale i tak se pořád ještě vyskytuje. Jeho tábor na pobřeží přepadli a on musel opustit loď, na které ses nacházel s matkou. To jsi byl ještě moc malý. Odvěkli vás do vesnice, co nese jméno Saint Croix, Svatý Kříž, podle kříže křesťanského Boha. V naději, že si pro vás tvůj otec přijde a zaplatí výkupné. Robert se o tom doslechl a rozhodl se, že tě unese sám. Dlouho se pak vyptával v přístavech a pátral po tvém otci. Trocha peněz z výkupného by nám všem přišla vhod, chlapče, leč marně. Už jsme o něm nikdy neslyšeli.“

Tahle novina na mě zapůsobila tak silně, že jsem se chvíli nezmohl na slovo.

„Jak se jmenoval?“ osmělil jsem se konečně.

„Prý si říkal Sven Dlouhovlasý.“

„Robert se určitě spletl a Gilbert je přece jen prachobyčejný pasáček vepřů,“ krákorál Humbert.

„Možná,“ pokýval Tankred hlavou. Vzápětí na mě mrkl.

„Ale třeba je to také dánský princ.“

Dánský princ! Srdce se mi rozbušilo. Větší radost mi nemohl udělat. V noci jsem ani nemohl usnout. Představoval jsem si sám sebe jako válečníka mezi drsnými námořníky na otcově lodi, co je veze za dobrodružstvím. Brynjarr Svensson, neohrožený syn pověstného mořeplavce a vojevůdce Svena Dlouhovlasého. Na desetiletého kluka silný zážitek. Dokonce i Humbert se ke mně od té doby choval s větší úctou.

Dva týdny nato byla ves Hauteville přepadena.

Tentokrát to málem odnesli Humfred a Godfred. Tryskem se hnali sněhem jako zběsilí, pronásledování tlupou ozbrojených jezdců. Až na poslední chvíli se jim podařilo dostat na hrad, a tím se zachránit. Ale to už začali pronásledovatelé pustošit vesnici. Na pastvině sháněli dobytek a chytali koně. Potom vrhali zápalné šípy na střechy pokryté dřevem.

„Ani nepomýšlejte na odpočinek,“ zavrčel na udýchanou dvojici Serlo. „Okamžitě na ně musíme zaútočit.“

Ve spěchu na sebe hodil drátěnou košili a chňapl po štítu a kopí. Tři zbrojnoši učinili totéž.

Fressenda, s neupravenými vlasy, rozpuštěnými až po boky, zbrojnošům nařídila, aby vylezli na střechy a hasili požár. Ženy utvořily řetěz a předávaly si vědra se studniční vodou a ta se pak vytahovala nahoru.

Také Robert s Maugerem chvatně sahal po zbraních. Ani Tankred si nenechal ujít příležitost vlastníma rukama bránit sídlo a majetek. Bleskurychle všichni vyrazili z brány a hnali se na nepřátele.

Došlo ke krátkému, zato litému boji. Navzdory přesile nepřátel Hautevillové díky obrovské nespoutanosti a odhodlanosti zakrátko získali převahu. Tři útočníci padli a ostatní uprchli na koních. O život bohužel přišel také Tankred. Šíp mu provrtal hrdlo.

Ještě dlouho jsem pro něj truchlil.

Sven Dlouhovlasý.

To jméno mi pak strašilo v hlavě po zbytek života. Princ, nebo pasáček vepřů? Kdo vlastně jsem? Pravděpodobně pouze syn obchodníka, který se plavil po moři a utekla mu žena.

A přece Tankredova slova povzbudila mého ducha a nenechala mě spát. Podobné věci se musely honit hlavou jeho synům, kdykoli si připomněli jeho vyprávění o velkých činech, bojích, cti, odvaze, dobývání a kořisti. Tankred snil o starých časech, kdy odvážní muži ještě oplývali bohatstvím. Ať

se Fressenda snažila jeho vliv vyvažovat, jak chtěla, všech dvanáct synů bylo nakaženo vášnivou touhou vykonat něco velkého.

U Hautevillů bylo kromě hradu a kousku půdy sotva co zdědit. Místo aby se to málo ještě dělilo, rozhodlo se, že Serlo, jakožto nejstarší, převezme všechno. Ostatní měli vstoupit do služby u některého velkorysého pána nebo zkusit štěstí v cizině. Jako první opustili teplý domov u Fressendy Vilém a Drogo. To bylo krátce po mém příchodu do Hautevillu. Doneslo se jim totiž, že jsou na dálném jihu vítáni normanští žoldnéři. Jistý Norman jménem Richard Drengot vděčil válečným zásluhám za povýšení na hraběte z Aversy a sháněl do zbraně schopné muže. Kde Aversa leží, věděl snad každý. Kde jinde než v Itálii? Tradovalo se, že tam je teplo, lépe než u nás, kde bývá často velmi vlhko. Takže se oba vydali na jih. Rodina si samozřejmě mnohokrát kladla otázku, jak se jim daří, ale dlouho nepřicházela žádná zpráva.

Po Tankredově smrti se Fressenda hodně změnila. Kolikrát mívala nepřítomný pohled, sedávala mlčky a upřeně se dívala před sebe. Jindy nás zase rozčilovala nekonečnými řečmi a starostmi o Viléma a Droga. Ačkoliv to nebyli její vlastní synové, stýskalo se jí po nich.

Uteklo sedm let. Najednou se na hradě objevili cizí válečníci. Byli dobře vyzbrojeni a opálení a od sluníčka měli také vyšisované vlasy. Jednoho jsme poznali. Odjel tehdy s Vilémem a Drogem. Měl moc co vyprávět.

Přišel nám vyřídít pozdravy a verbovat žoldněře. Bratrům se údajně vedlo dobře. U lombardských knížat se nechávali najímat jako vrchní velitelé žoldněřů a bojovali tu na jedné, tu na druhé straně. V zemi, která se jmenuje Sicílie, dokonce proti Saracénům. Mezitím se však většina Normanů v Itálii semkla a za svého vůdce si zvolila Viléma. Nyní ho nazývali Vilém Železná paže. Inu, proč ne? Paži jako ze železa míval vždycky. A přece nás všechny udivilo, co nám ten člověk vykládá. Muž, který se nebojí smrti, může na bohatém jihu Itá-

lie drancovat nesčetná města a podrobovat si zemi, nemluvě o krásných ženách. Na důkaz toho s sebou přivezl cenné dary.

Všechno nasvědčovalo tomu, že jih Itálie je země zaslíbená. Obzvlášť Robertovi se toužebně blýskaly oči. Hned chtěl znát nejmenší podrobnosti. Ten je další na řadě, pomyslel jsem si. Ale nakonec bratry následoval po dvou letech nejprve Humfred.

Kdežto Robert si našel něco jiného, od čeho si sliboval zlatou budoucnost. Vstoupil do služby jako velitel jízdy u mocného pána z Creully. Říkalo se mu baron Hamon le Dentu, poněvadž ho jedna rána mečem připravila o část rtu, takže od té doby stále ukazoval zuby. Díky odvaze a chytrosti se Robert stal pro tohoto normanského barona nepostradatelným. Navíc se Robert zamiloval do jeho jediné dcery a doufal, že se s ní ožení.

Osud tomu chtěl jinak.

Již více než deset let panoval v Normandii neklid a vypukla otevřená vzpoura proti mladému vévodovi Vilému Levobočkoví, později zvanému Dobyvatel. Dnes je anglickým králem, ale tenkrát mu jeho vzdálení příbuzní titul vévody nepřáli, neboť byl nemanželské dítě. Zejména v Bessinu a na poloostrově Contentin, kde Hautevillové žili, mělo povstání mnoho stoupenců. Tamější baroni stále ještě lpěli na starých časech. Křesťanskou víru a vazalství zaváděné Franky přijímali spíš vlažně. Cítili se jako svobodní muži, kteří si své vůdce volí sami. Aby se podřizovali napůl ještě dítěti, a ke všemu parchantovi, jim bylo proti srsti. Ke strůjcům spiknutí patřil také Hamon le Dentu a Robert Guiscard mu stál oddaně po boku.

Po pokusu o vraždu, jemuž nyní devatenáctiletý vévoda unikl jen o vlasek, se situace rázně přitvrdila. Rebelové se obávali Vilémovy pomsty, a proto začali budovat mocné vojsko. Ve hře toho bylo hodně. Případné vítězství mohlo mít velký význam i pro Roberta. Vévoda Vilém také začal shromažďovat bojovníky, jenomže se mu podařilo dát dohromady pouze malý houf mužů. Zdálo se, že jej pád nemine, avšak

jeho lenní pán francký král Jindřich mu přispěchal na pomoc v čele vojska.

Bylo to v srpnu roku 1047, uprostřed neobyčejně horého léta. Mně bylo právě sedmnáct. Celé týdny ani nepsrchlo. Na polích bylo sklizeno, půda tvrdá a vyprahlá. Schylovalo se k rozhodující bitvě nedaleko Caën. Celá země jako by zatajovala dech. Čekali jsme na spásný déšť a zprávy o bojích.

Jedno dusné odpoledne se blížil hlouček válečníků. Šest jezdců a přes dva tucty pěšáků se štítem na zádech. Rozpoznal jsem Roberta a honem otevřel bránu. Byl utrmácený a krvácel z několika ran. Pomohl jsem mu ze sedla. Jak se zdálo, ostatním se nevedlo o nic lépe. Mnozí měli nouzové obvazy.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se.

„Však vidíš,“ obořil se na mě. „Pořádně nám nařezali.“

Z domu vyběhla Fressenda a za ní další lidé.

„Robertel!“ vykřikla a zděšeně si zakryla ústa dlaní. „Jsi zraněný?“

Zavěsil se jí kolem ramen a belhal se po jejím boku do sálu. „Matko, není to tak hrozné. Stačí jehla a nit, a brzo zase budu jako ze škatulky. Postarejte se o mé muže. Někteří potřebují péči daleko víc než já.“

S Rogerem jsme mu pomáhali z drátěné košile a koženého kabátce. Robert měl pravdu. Rány na těle měl pouze povrchové. Ty na duši byly hlubší. Když ho zašivali a ovazovali, beze slova do sebe obrátil dvě karafy vína.

„Tak už vyprávěj,“ zabručel Serlo, již dlouho hlava rodiny.

„Málem jsme to už dokázali. Sakra!“ promluvil Robert konečně. „Hladce jsme pronikli jejich řadami a skoro jsme dostali krále Jindřicha. Kůň se mu zhroutil pod zadkem a chybělo málo, aby ho můj pán zabil. To by znamenalo jisté vítězství.“

„A jak to, že to nevyšlo?“

„Ten zrádce nám vpadl do zad.“

„Kdo?“

„Ralf de Tesson.“

„Copak nepřisahal, že Viléma vlastnoručně zabije?“

„Ten padouch si to rozmyslel. Napadl nás z boku se sto padesáti jezdci. V tom zmatku mě oddělili od Hamona, načež se na něj královi muži vrhli. Musel jsem přihlížet, jak ho zabíjejí. Nepřítel získal převahu a naše šiky se rozpadly. Potom se bezhlavě daly na útek. U řeky Orne nás dostihli. Ten masakr si neumíte představit. Stavidlo je tak ucpané těly, že voda přestala protékat.“

„Jak jste z toho pekla vyvázli?“

„Podařilo se nám ukrýt v lese.“

Když domluvil, následovalo dlouhé ticho. Serlo si mnul vousy a uvažoval.

„Tady nemůžeš zůstat,“ usoudil. „Všechny vás stihne Vilémova msta. Do posledního muže. Hrady strůjců spiknutí zboří a jejich majetek si rozdělí. Ty jsi byl Hamonova pravá ruka a znají tě. Na to nezapomínej. Přijdou si pro tebe, Roberte, a jestli tě najdou, budou tě mučit a nakonec tě rozčtvrtí.“

Fressenda zasténala, jako by byla sama na mučidlech. Hbitě k němu přistoupila a chovala mu hlavu v náruči.

„Musí se ukrýt,“ zvolala.

Serlo zavrtěl hlavou. „Má snad celý život utíkat před Vilémovými dráby?“

„Co navrhuješ?“ zeptal se Robert a lehce se vykroutil z matčina objetí.

„Odejdi do Itálie. U bratrů budeš v bezpečí.“

Poprvé od návratu domů se Robert pousmál.

„Tak tedy myslíš do jižní Itálie?“

„Nemáš na vybranou. Nejlépe hned ráno za rozbřesku.“

Robert přikývl. Chvíli dupal.

„Moji muži půjdou určitě se mnou,“ vyslovil předpoklad a vzdychl. „Teď stojíš mimo zákon stejně jako já.“

„Dám vám nějaké zásoby na cestu. A výzbroj, kolik jen můžeme postrádat.“

„Díky, bratře.“

Jižní Itálie. Už zase ta kouzelná slova. Nevím přesně, co jsem si pod nimi představoval, ale náhle mě popadla nepopstatelná touha po této zemi.

„Já půjdu s vámi!“ zvolal jsem neochvějně odhodlaný. „Roberte, na mě se můžeš spolehnout.“

„Ty?“ zasmál se. „Co bych si asi tak počal s pasáčkem vepřů?“ Podle smíchu jsem poznal, že si mě jenom dobírá.

„Spolu s Rogerem jsem se učil jezdit na koni a bojovat. To víš přece stejně dobře jako já.“

„Ale vždyť nemáš žádnou zbraň.“

„Však už se cestou něco najde,“ trval jsem neústupně na svém.

Když už ve mně ta myšlenka uzrála a zakořenila, v žádném případě jsem se teď nechtěl nechat odbýt.

„No dobrá. Můžeš se tedy starat o koně.“

„Děkuji, Roberte.“ Stěží jsem mohl uvěřit, jaké mě potkalo štěstí.

„Já u toho chci být také,“ přidal se Roger.

Fressenda zrudla v obličejí a tvářila se, jako by mu nejraději ušetřila políček. „To ať tě ani nenapadne!“ vykřikla. „Na to jsi ještě moc mladý.“

„Matko! Vždyť jsem skoro stejně starý jako Gilbert.“

„Ne, ne, ne! Už o tom nechci slyšet ani slovo.“

„Rogere, matka má pravdu,“ souhlasil s ní Serlo. „A to je poslední slovo. Rozumíš mi?“

Když se Serlo dostal do ráže, působil docela hrozivě. Roger se na nevlastního bratra podíval nevraživě. Nato ze sálu vyběhl a dveře za sebou zabouchl, až trámy zapraskaly. Byl tolik rozzuřený, že se nechtěl rozloučit ani se mnou.

Zato já jsem potřeboval dát sbohem někomu jinému.

V tom horkém létě mě totiž zasáhl blesk, jak se říká, láska na první pohled. Jmenovala se Gerlaine a byla to dcera místního kovářského mistra. Po počátečním nadšení z nadcházející cesty mě zchladila představa, že ji musím opustit.

Běžel jsem do vesnice, abych si s ní promluvil. Matka jí zemřela několik let předtím. Sourozence neměla a otec byl mrzout se šedivými vousy. Vůbec mu nevonělo, že se schá-

zíme. Ten večer však nebyl doma, a tak jsme se vykradli ze vsi a ploužili se do polí. Na kraji lesa jsme se posadili do trávy a pozorovali západ slunce.

Očekával jsem, že nad naším rozchodem alespoň uroní slzu, ale ona jen zasněně hleděla na večerní krajinu a mlčela. U ní člověk nikdy nevěděl, na čem je. Ani jsem nedokázal říct, zda mě vůbec má ráda. Přitom když jsem ji líbal, nezdráhala se, a dokonce se jí to líbilo. Ale někdy se na mě dívala tak zvláštně, až se mi podlomila kolena.

„Tvůj pán Robert,“ spustila po chvíli, „ten to dotáhne daleko.“

„Jak jsi na to přišla?“

„Vyzařuje z něj síla.“ Někdy mívala pohled, jako by se zničehonic ocitla v jiném světě a viděla věci, které nikdo kromě ní nevnímal. „A je vytrvalej jako hladovej vlk.“

Pochopil jsem, jak to myslí. Všichni bratři dělali velký dojem, byli silní, halasní, občas svárliví. Ale Robert měl v sobě ještě něco navíc. Cosi, čím každému učaroval. Člověk by udělal nevímco, jen aby si ho všiml, nebo jej dokonce pochválil. Naproti tomu nastávaly okamžiky, kdy se před ním kdekdo třásl, protože když se rozhněval, nebylo radno mu lézt do cesty. A ani v druhém postřehu se nemýlila. Připadal nám věčně nespokojený, jako by neustále něco hledal.

„Nejsi smutná, že odcházím?“

Trhnutím otočila hlavu ke mně a upřeně se na mě zadívala. Oči měla šedozelené jako jitřní mlha na polích. Její pohled pronikal až do morku kostí.

„Gilberte, vezmi mě s sebou.“

„Ale to nejde...“ vyhrkl jsem ze sebe jako pytlek praštělý, neboť mě to zaskočilo.

„Ty bys mě nechtěl za ženu?“

Když je někomu sedmnáct a překypuje city, to se to mluví. Pak vyklouzne nejedno nerozvážené slovo. Rozpačitě jsem se kousal do dolního rtu. Ona si mě prohlížela posměšně.

„Buď bez starosti. Oženit se se mnou nemusíš. Jenom mě vem s sebou. Už toho tady mám po krk. Co myslíš, že mě v týhle vesnici asi tak čeká? Otec mě dá nejspíš dohro-

mady s nějakým tupým sedlákem a ten mi udělá deset harantů. Bud' to umřu v šestinedělí, nebo se unudím k smrti. Zatímco ty si budeš užívat.“ Opět se zahleděla do dálky. „Jak tý zemi na jihu říkají? Mezzogiorno? Co to znamená?“

„Poledne. Tam, kde slunce stojí v poledne.“

Nemohl jsem uvěřit, že to myslí smrtelně vážně. Mladá dívka mezi drsnými válečníky? Otřesná představa. Já jsem si ty chlapy prohlédl. Z některých šla vysloveně hrůza.

„Gerlaine, ty ses dočista zbláznila.“

„Tak se ho teda zeptám sama,“ odsekla.

„Nedovolí to.“

„To se teprv uvidí.“

Jakmile se druhý den za úsvitu vyzývavě postavila před Roberta a bez obalu požadovala, aby ji vzal s sebou, koukal na ni jako jelen. Potom si ji prohlížel shora dolů. Z výrazu jeho obličeje se dalo uhodnout, co se mu honí hlavou. Pěkné děvče; jen co je pravda. Ale zhýčkaná mu nepřipadala. Měla pevná ramena, rovná záda a na nohou solidní opánky. Na cestu si oblékla jednoduché, poněkud obnošené pánské šaty. Na zádech si nesla ranec. Tmavé vlasy zakrýval šátek.

„Umíš vařit?“ zeptal se jí.

Kývla hlavou. „A zrovna tak šít a látat.“

„A co na to tvůj otec?“

„Ten se vrátí až za tři dny. V té době už budem daleko odsud.“

Dívala se na něj klidně a zcela bez bázně. Myslím, že Robert její kuráž obdivoval. Každopádně na mě vrhl pobavený pohled.

„Gilberte, zodpovídáš za ni. Ne že bude po cestě umdlévat.“

Pak se hlasitě zasmál. O chvíli později jsme vyrazili.

Stáli jsme na prahu velkého dobrodružství.

VLK Z ABRUZ

Ještě než jsme se vydali na cestu, Robert nám objasnil své podmínky. Od každého jednotlivce požadoval bezvýhradnou věrnost a poslušnost. A pokud k tomu výslovně nedá rozkaz, nestrpí plení ani krádež. Koneckonců jsme měli jiné cíle než se cestou potýkat s našťvanými vlastníky půdy a purkrabími.

Přitom nás nenechal na pochybách, že za každý prohřešek stihne viníka tvrdý trest.

„Komu to nevyhovuje, měl by raději zůstat doma,“ varoval nás důrazně včas. „Rozmyslete si to dobře, protože později už to zpátky nepůjde.“

Lidé ho znali a věděli, že to myslí vážně. Ale ani jeden z nich nereptal. Nikdo si to nedovolil, zvláště když jsme byli pod přísným dohledem ryšavého obra se silnými svaly. Jmenoval se Rainulf a byla to Robertova pravá ruka. V bitvě přišel o půlku ucha. Moc toho nenamluvil. Ani nemusel. Už svým zjevem a vystupováním každého odrazoval od nekázně.

„Žold vám vyplácet nemohu,“ pokračoval Robert, „a potravin máme poskrovnu. Zato na nás čeká na jihu tučná kořist. To vám slibuji. Do té doby si musíme utahovat opasek. Čím dřív dorazíme na místo, tím lépe. Takže nepočítejte s pohodlným putováním. Budeme pochodovat, dokud nepadneme.“

A skutečně nás nelítostně poháněl k usilovnému pochodu. Přitom od nás nevyžadoval o nic víc, než byl sám ochoten a schopen podstoupit. Stejně jako všichni ostatní členové výpravy, i on a pět dalších rytířů šli po svých. Koně a muly sloužili pouze k tomu, aby nesli zavazadla a zbraně. Díky tomu

jsme mohli za dne postupovat rychleji a po delších úsecích. Jenom mé Gerlaine tu a tam dovolil se vézt, ale jen do té doby, než se jí otuží nohy.

První dny to byla hotová muka. Naštěstí nám přálo letní počasí, protože většina nemívala večer dost sil, aby si postavila byt' jednoduchý stan. Leckdo usínal únavou již před večerí. Ne že by zmeškali bůhvíco. Vaření by bylo v daných podmínkách příliš náročné a vlastně ani nebylo co vařit. Zásoby skýtaly tvrdý chléb a kousek sýra ještě z domova.

Co tyto muže vedlo k tomu, aby Roberta následovali? Uprchlíka stojícího mimo zákon. Bylo mu dvaatřicet, dosud nic nedokázal, a nyní nám poroučel do úmoru pochodovat vstříc nejisté budoucnosti, bez vyhlídky na žold, jenom za mlhavý příslib kořisti. A vůbec, proč ten spěch?

Ale takový už byl Robert Guiscard. Tvrdý k druhým i k sobě, neustále s cílem před očima, netrpělivý, hnaný vpřed touhou po činech. Plný naděje a jistý si cestou šlapal stále kupředu. Zpravidla stačil jediný pohled jeho ocelově šedých očí, aby pochybovače umlčel. Těžko to vysvětlit, ale lidé mu ve všem důvěřovali. Kdo by chtěl zůstat pozadu nebo snášet jeho posměch?

Spolu se mnou, Gerlaine a dvěma venkovskými chasníky ze vsi, kteří poháněli muly, jsme tvořili různorodou skupinu asi pětatřiceti osob, vyzbrojených spíš špatně než náležitě. Někteří si ještě nesundali obvazy, ale raději to skousli a drželi jazyk za zuby, než by si stěžovali na bolest. Robert a rytíři měli jako jediní dobrou výzbroj a také drátěnou košili. Já jsem měl k dispozici pouze dlouhý nůž. Aby mi nerezavěl, denně jsem si ho brousil a čistil naolejovaným hadrem.

Mezi námi se našli i rváči, na jaké by člověk potmě raději nenarazil. Jejich hlásnou troubou byl neohrabaný svalovec Osbert, který neustále všude slídl bystrým zrakem.

„Starej se, aby se mi ten chlap držel od těla,“ nabádala mě Gerlaine hned první den, jako by něco tušila.

„Proč? Vždyť ti nic neprovedl.“

Nijak to nerozváděla, jenom mě poprosila, abych jí uřízl prut, na který na okraji cesty ukázala. Stačilo zarovnat suky

ve dřevě, a když jsem byl s prací hotov, výsledkem byla spíš zbraň než poutnická hůl. Od té chvíle špacírku neodkládala. Nosila ji pořád u sebe. I já jsem pak Osberta obezřetně sledoval na každém kroku, neboť jsem se již přesvědčil, že se její předtuchy nevyplatí podceňovat.

První, s kým jsem se tam spřátelil, byl šlachovitý muž se šedivými vousy. Říkali mu dědek Reynard, třebaže se zdál neúnavný a pohyboval se čiperněji než leckterý mladík. Možná ani nebyl tak starý, za jakého jej okolí považovalo, jenom prostě předčasně zešedivěl. V každém případě už měl za sebou dvojí pobyt v Itálii a znal cestu.

„Budem se držet řeky Rhôny a obejdeme velký pohoří,“ seznámil mě s trasou. „Je to sice delší, ale zase se to zvládne rychlejš.“

„Jaké to je na jihu?“ nedokázal jsem potlačit zvědavost.

„Brzo to poznáš sám,“ zakřenil se.

„No tak, nenech se prosit.“

Potutelně se usmál. „Některý tam potkalo štěstí. No, ne že by to bylo jednoduchý. Třeba mně tam pšenka nekvetla.“

„A proč se tam tedy vracíš?“

„Protože jsem zatracenej blázen,“ zasmál se. Mou pozornost při tom upoutala mezera mezi zuby vpravo nahoře, údajně památka na rvačku v opilosti. Dostal prý ránu kládívem, ale útočník toho pak litoval.

„Proč? Omluvil se tí?“

„Na to už mu nezbyl čas,“ zazubil se a nezaměnitelným gestem naznačil, že mu podřízal hrdlo.

Za dlouhého pochodu jsem se s členy naší malé společnosti seznámil blíž. Rytíři mezi námi pocházeli z rodů vlastnicích půdu a jméno, a přesto s nimi ostatní nezůstávali v ničem pozadu. Rozhodně to tak viděl Robert. Ostatně, nyní jsme byli všichni běženci mimo zákon, odkázaní jeden na druhého. Kromě toho, co je svobodnému Normanovi po nějakém stavu a postavení? říkal. Prý se počítá člověk jako takový. Tohoto stanoviska si všichni vážili.

O ryšavém Rainulfovi jsem se již zmínil. Pěsti měl jako medvědí tlapy a hrudník jako sud. To už muselo být, aby

ho něco vyvedlo z klidu. A pokud promluvil, šířil jen samá moudra, takže mu málokdy někdo odporoval. Robertovi byl věrně oddaný a nedal na něj dopustit. A naši společnost měl pevně pod palcem. Druhý podvelitel se jmenoval Fulko. Ze všech nosil nejlepší pancíř a uměl výborně jezdit na koni. Každého jankovitého koně dokázal zkrotit pouhým hlasem. O smírné řešení se vždycky snažil i mezi lidmi. Jak se proslýchalo, nejednou se blýskl mimořádnou odvahou.

Jako spolehlivého kamaráda jsem poznal také Hermana, zkušeného kopiníka s vybouleným štítem. Tahle stará ochrana již přečkala bezpočet bitev. Nedovedl se s ní rozloučit a ustavičně ji vylepšoval. „Chlapče, štít, kopí a druzi, to jsou jediní pomocníci, co stojej mezi tebou a smrtí. Zapamatuj si to,“ radíval mi.

Slíbil jsem mu, že na to nezapomenu. Od těchto mužů jsem se v následujících letech vlastně učil. Lepší jsem si sotva mohl přát. Tedy hlavně co se týká válečného řemesla. V jiných záležitostech nepatřili s výjimkou Rainulfa k nejchytřejším.

Tak třeba takový Thore. Ten dovedl lukem dokonce sestřelit veverka z větve. Šípy si zhotovoval sám, a to nanejvýš pečlivě. Byl to veselý, pohledný člověk. Jak se zdálo, nic na světě mu nemohlo zkazit náladu. Hodně dbal na svůj zevnějšek, zejména na vlasy. Copy v barvě slámy mu visely až na záda. Ve spletených vousech nosil droboučné stříbrné kroužky. Jestliže si někdo zažertoval na účet jeho marnivosti, jen se zazubil a poznamenal, že z něj mluví závist, protože jemu nadbíhají ženy. Jak jsem se později přesvědčil, v tomto ohledu vůbec nepřeháněl. Byť zrovna nešlo o žádné krasavice.

Velký dojem dělal na lidi Rollo, obrovitý chlap se stehny jako kmen stromu. Možná dostal jméno podle toho, že připomínal Rolla z Tankredova vyprávění o praotci Normandie. Jeho výzbroj sestávala z válečného kladiva, které si strkal za opasek, a mohutného meče – ten nosil na zádech. Byl to dobřák, ale jenom do té doby, než ho někdo vydráždil. Skutečnost, že mu to moc nepálilo, vyvažoval hrubou silou, kterou jeho rozložitě tělo disponovalo. Dokázal pít jako bezedný.

Jeho největší neřestí však byla hra v kostky. Ale protože mu scházela šikovnost, zpravidla prohrával.

Nesmím zapomenout na svého nového přítele dědka Reynarda, který si z nějakého důvodu vzal do hlavy, že se mnou bude jednat, jako bych byl jeho syn. Možná proto, že před mnoha lety přišel za tragických okolností o rodinu. Touto nárázkou to skončilo. Víc jsem z něj nedostal. Pokaždé když jsem se ho od té doby zeptal na podrobnosti, reagoval jen lítostivým úsměvem. Nato se obvykle zadíval do dálky.

Postupem času se nám pochodovalo snáz. Puchýře na nohou se přeměnily v čerstvé mozoly, lýtka nám zesílila a brzy se nám dostával dech i na to, abychom do kroku hulákali oplzlé písně.

Jakmile jsme večer rozbili tábor, mleli jsme obilná zrna na mouku a na železném plechu pekli nízký kulatý chléb. Gerlaine vařila hustou polévku se zeleninou, špekem a zelím. Jak jsme byli vyhládlí, vždycky jsme ji zhltili jako malinu. Jeden člen družiny zahrál na dudy. Nasyceni jsme poslouchali nápěvy, přidali se zpěvem nebo si vyprávěli historky a zážitky, dokud nedohořel oheň. Potom jsme zalezli pod stanové plachty a spali až do úsvitu.

Gerlaine se muži nenechávala zastrašit. Na přihlouplé průpovídky reagovala duchapřítomně a vtipnými odpověďmi si je získávala na svou stranu. Jinak se chovala nenápadně a vyhýbala se tomu, aby vystavovala ženské vnady na odív a chlapy dráždila. Ale přestože muži předstírali, že si jí nevíšimají, stejně byla nevyhnutelně středem pozornosti. Není divu, vždyť byla pro každého pastvou pro oči. Tmavé, takřka černé vlasy, šedozelené oči a roztomilý nosánek. Ani obyčejné pánské oblečení nemohlo zcela utajit, co se pod ním skrývá.

Každý se nesmířil s tím, že nocuje zrovna po boku pacholka od koní. Pokud nebyl Robert nablízku, obzvlášť Osbert mě častoval jízlivými a posměšnými poznámkami.

„Hej, pasáčku! Jaká je ta tvoje potvůrka?“ sykl na mě příležitostně, aby pobavil kumpány. „Nechceš se o ni s náma podělit? Určitě se tě už nabažila a potřebuje pořádného si-

láka.“ Chlapi se tomu řehtali, šťouchali do sebe lokty a dělali chlípná gesta.

„Dávej si na něj bacha,“ pošeptal mi starý Reynard. „Znám ho moc dobře.“

Gerlaine se dělala hluchou, pevněji stiskla klacek a se zasmušilým výrazem se vzdálila. Když jí zase jednou provokativně zastoupil cestu a urážel ji nechutnými narážkami, zastavila se a chladně se mu dívala do obličeje.

„Však on tě ten smích brzo přejde, Osberte. Zaručeně tě totiž čeká předčasná smrt.“

Sice se tomu zasmál, ale znělo to dost nuceně. Zřejmě na něj její slova zapůsobila. V každém případě se nějaký čas držel zpátky.

Vlastně jsem mu měl místo Gerlaine zavřít hubu já. Styděl jsem se, že jsem k tomu nenašel odvalu. Přitom mi ostatní neměli důvod závidět, protože ani mně se přes usilovnou snahu nepodařilo do té nedobytné tvrze proniknout. V noci jsme se sice nepozorovaně líbali a mazlili jako dřív, ale nic víc mi nedovolila. Prý bych se s ní musel nejprve oženit, škádlila mě. Jenomže teď už na to bylo pozdě. Přitom spala lhostejně po mém boku, a když vykonávala tělesnou potřebu nebo se myla v potůčku, dokonce vyžadovala, abych držel stráž. Touhle důvěrou mi prokazovala čest, jenže když mě noc co noc hřála teplým tělem, které na mě i přes dost tlusté oblečení působilo nesmírně svůdně, často mě to dohánělo k zoufalství. Ve svádění jsem rozhodně nepatřil k nejšikovnějším.

Čím dál jsme pochodovali na jih, tím víc tmavé lesy řídly, krajinu tvořily převážně pole a louky, které na sebe na mírných svazích navazovaly v nekonečných řadách. Nyní jsme šli po poutních cestách vedoucích do Říma, jak nás lidé ujišťovali. Místní se nám však raději vyhýbali. Když jsme táhli kolem nich, sedláci zaháněli drobné hospodářské zvířectvo do bezpečí a matky tiskly děti k prsům. Pohled na tlupu otrhaných válečníků jistě nebudil důvěru.

Až se jednou stalo nevyhnutelné.

Bylo odpoledne. Tábořili jsme v bočním údolí řeky Rhône, u potoka, který tekł z okolních kopců. Robert odjel s něko-

lika muži do nedaleké vesnice doplnit zásoby. Já jsem měl napilno s přípravou ohně a nevšiml si, že se Gerlaine vzdálila po stráni sbírat bylinky.

Vtom jsem uslyšel, jak křičí někde výš po proudu potoka.

Upaloval jsem vzhůru po úbočí, seč mi nohy stačily. Nemohla být moc daleko, neboť jsem ji slyšel dost zřetelně.

Konečně jsem ji zahlédl. Snažila se zalézt do úkrytu v křoví. Osbert ji totiž srazil na zem a pokoušel se z ní servat šaty. Jednu nohu měla úplně holou. Nemohla se hýbat. Tento pohled ve mně rázem vyvolal hluboko vryté ošklivé vzpomínky z dětství.

Jak jsem se dověděl později, chvíli ho úspěšně odháněla holí. Dokonce jej jednou pořádně praštila do hlavy. Místo aby ho to odradilo, ještě víc se rozzuřil a rozvášnil. Berlu jí vytrhl z rukou a dobře mířeným úderem pěstí ji na okamžik omráčil. Já jsem však podlehl dojmu, že leží v trávě mrtvá. Tak jako před mnoha lety matka. Přestal jsem se ovládat. V mžiku jsem byl jako smyslů zbavený.

Protože se Osbert zaměřil pouze na to, jak ukojit chtíč, nezpozoroval, že se blížím. Příliš se soustředil na oběť a na to, aby z ní strhl kalhoty. Aníž jsem si uvědomil, co dělám, najednou jsem v ruce držel nůž. Čapl jsem Osberta za vlasy a zvrátil mu hlavu dozadu. Ale než jsem ho stačil podříznout, zaslechl jsem Gerlaine sténat. Znamka toho, že je stále naživu.

Krátkého zaváhání Osbert využil. Vyprostil se z mého sevření a vyskočil na nohy. Kožený krunýř nechal v táboře. Tuniku měl u krku roztrženou, z čela, kam ho Gerlaine třískla holí, mu tekla krev a z kalhot mu vyčuhoval fialový, napůl ještě ztopořený pohlavní úd. Celkově tak vypadal hodně směšně. Dojem se však prudce změnil, sotva se chopil meče a hrozivě se na mě sápal.

„Jen pojď blíž, chlapečku,“ šklebil se. „Nejdřív vyřídím tebe a pak se s tou courou potěším tím spíš.“

Bleskově se rozmáchl. Právě včas se mi podařilo uskočit z dosahu meče. Koutkem oka jsem postřehl, jak Gerlaine,

doposud polonahá, sahá po klacku a chystá se mi přijít na pomoc.

„Gerlaine, nepleť se do toho!“ křikl jsem na ni. „Uteč!“ Ale nechtěla ustoupit a nechat mě v tom samotného. Oči měla vytrěštěné a cenila zuby jako dravé zvíře.

„Bud' to prase zapíchnem, nebo spolu umřem. Mně to je jedno!“ volala a hůl zdvihla nad hlavu.

Osbert opatrně o několik kroků couvl. „Pojď blíž, holubičko,“ smál se. „Jen to zkus.“

Jako by se tím bavil. Byl si jistý převahou. Právem. Vždyť Gerlaine byla dívka. Já jsem sice na svůj věk vyrostl dost, avšak Osbert byl silný jako býk a zároveň překvapivě obratný na nohou, zkušený bojovník s dlouhým mečem v ruce. Jak jsem ho mohl ohrozit ubohým nožem?

„Gerlaine, utíkej!“ zopakoval jsem. „Přivolej pomoc!“

„Gerlaine, přivolej pomoc,“ opičil se po mně Osbert škodolibě a zastrčil si ocas zpátky do kalhot. Proto jsem mu pár okamžiků nevěnoval pozornost a znepokojeně se díval naproti na Gerlaine. Osbert hned využil situace. Nenadále se na mě vyřítit a já už jsem se neměl možnost uhnout.

Zachránila mě jenom zrádná půda. Osbert totiž klopýtl, meč mě minul, a než jsem se naděl, vězel mu můj nůž hluboko v břiše. Zkoprněl a vyvalil na mě oči, jako by tomu nemohl uvěřit. Chvilinku jsme stáli tváří v tvář a dívali se jeden druhému do očí tak těsně u sebe, že jsem cítil jeho dech. Až potom mě trklo, co mě druhové v nedávné době učili. Vrazil jsem mu nůž ještě jednou pod hrudní kost; tak, že jsem mu provrtal srdce. Čepel jsem otočil o čtvrt kruhu, aby se nemohla přisát.

Jenom hekl, klesla mu brada a meč vyklouzl z ruky. Z dolního rtu mu skanula slina. Vzápětí se otrásl a s roztaženými pažemi skácel naznak do trávy. S vykulenýma očima zůstal nehnutě ležet.

V ruce jsem držel zakrvácený nůž a stál, jako když do mě blesk uhodí. U sta hromů, vždyť jsem zabil člověka!

Gerlaine naproti tomu zůstala kupodivu klidná. Z tváří si otfela slzy, sklonila se nad Osberta a plivla mu do tváře. Jako

by to nestačilo, párkrát ho vši silou nakopla do boku. Protože se již nehýbal, zatvářila se spokojeně a narovнала si šaty.

„Čistá práce, chlapče,“ uslyšel jsem za sebou hlas. Jako omámený jsem se obrátil.

Za mnou stál dědek Reynard. Všechno sledoval a spolu s ním pŕltucet mužŕ. Sebŕhli se, neboť je pŕlákala náš kŕik. Za nimi se blížil také Robert. Podíval se na mě zlostně.

„Byl to zatraceně dobrý bojovník,“ konstatoval vyčítavě. Rty měl sevŕené hněvem. „Musel jsi ho zabít?“

„Nic lepšího si ten padouch nezasloužil,“ zastal se mě Reynard. „A kromě toho... ten kluk měl jenom kudlu.“

„Přesto je to k vzteku,“ zabručel Robert.

„Chci jeho zbraně,“ vyhrkl jsem k vlastnímu údivu. V hlase mi znělo víc odvahy, než jsem jí ve skutečnosti měl. Ale tak nějak mi v tu chvíli bylo všechno jedno.

Robert si mě prohlížel nevěřícíně.

„Cože chceš?“

„Zabil jsem ho v souboji. Takže jeho zbraně teď náležejí mně.“

Místo odpovědi se nejprve pohrdlivě zasmál a až pak promluvil: „Vždyť ani nevíš, jak se s tím zachází.“

„Guiscard, takový je zvyk,“ podotkl jeden z mužŕ a ostatní kývali hlavou. „Byl to čestný boj. A Gilbert z něj vyšel vítězně.“

Nyní předstoupil mohutný Rainulf, pŕl obličeje obrostlého zrzavými vousy a zbytek pihatý. Pozorně si mě prohlížel.

„Dej mu aspoň meč,“ zahŕímal hlubokým hlasem. „Potom uvidíme, k čemu se hodí.“

Robert pokrčil rameny. „Budiž. Sice jsi jenom takový stŕízlík, ale odteď smíš nosit Osbertův meč. Koukej, abys ho neztratil.“ Otočil se k ostatním. „A toho děvčete ať už se nikdo nedotkne.“ Nato se obrátil a odcházela.

Reynard a pár dalších nám pomohli obrat mrtvolu o všechno, co mělo nějakou hodnotu. Potom mi dědek podal Osbertův meč, opasek a boty a jeho tělo jsme pohŕbili v měkké půdě vedle potoka. S křížem ani modlitbami jsme si nedělali vrásky. Osbert na to beztak vůbec nebyl. A já teprve ne.

„Má štěstí, že umřel s mečem v ruce,“ poznamenal Reynard, který se klaněl starým bohům. „Teď se může ohřívat u ohně ve Valhale.“

Ohmatával amulet, který nosil zavěšený na krku. Byla to drobná řezba z mrožího klu a představovala Tórovo kladivo. Gerlaine se mračila na čerstvě navršenou hromadu hlíny. Potom udělala znamení proti uhrančivému pohledu a odvrátila se.

Osbertův meč byl mimořádně zdařilá práce z nejlepší oceli. Divil jsem se, že tak pěknou zbraň vlastnil takový obyčejný mizera. Jistě ji sebral mrtvému rytíři v bitvě na řece Orne. Když jsme se vrátili do tábora, pozoroval jsem, že se ke mně všichni najednou chovají s respektem. A coby majitel cenného meče jsem si připadal jako muž a válečník. No, alespoň trochu.

Večer jsem šel pro vodu do potoka a Robert mě následoval. Měsíční světlo mu dopadalo na hranatý obličej, takže jsem poznal, že se na mě usmívá.

„Gilberte, jsem rád, že to nepostihlo tebe,“ přiznal se. „Chyběl bys mi.“ Než jsem se stačil vzpamatovat z překvapení, nešetrně mě zatahal za vlasy, poplácal po rameni a náhle zmizel ve tmě.

Jeho slova mě velmi potěšila. V noci se mi chaoticky honily hlavou zážitky z uplynulého dne. Při vzpomínce na Osbertovu krev mě jímala hrůza. Jak je snadné zabít člověka! A přitom jsem měl z pekla štěstí.

I Gerlaine se chvěla po celém těle, když si to všechno v duchu vybavovala. Plačky se ke mně tiskla. Přesto jsem cítil hluboké uspokojení, ba téměř vysvobození, jako bych se po všech těch letech konečně dočkal pomsty za to, co provedli matce.

Gerlainina hlava spočívala na mé hrudi a hřejivá vůně vycházející z jejích vlasů symbolizovala něco jako útulný domov. Choval jsem ji v náruči, dokud neusnula.

Postupovali jsme dál směrem na jih, ale vyhýbali jsme se větším osadám. Po obou stranách cesty se nyní tyčily mohutné

hory s hustě zalesněnými svahy a strmými skalními vrcholky, které večer ještě dlouho ozařovalo zapadající slunce. Nemohl jsem se na tu nádheru vynadívát, neboť takovéto hory skýtalý majestátní pohled. I louky voněly jinak než doma. Ne mokrou trávou a zetlelou půdou, nýbrž vydávaly vůni planých rostlin a léčivých bylin.

Robert se často radil s Reynardem, protože ten znal cestu, a kdykoliv jsme se ocitli na rozcestí, nikdy nezaváhal. Bez něj bychom v těch nedotčených údolích bloudili.

Ačkoliv Robert zakázal drancování, nehodlal zbytečně ztrácet čas lovem, zvláště v těchto neznámých horských lesích. Zrovna tak nepřicházelo v úvahu vydávat za potraviny poslední stříbro. V rozporu se svým přesvědčením tudíž dovolil, abychom potravu kradli. Většinou to bývalo dost jednoduché. Jakmile se nás pět nebo šest po zuby ozbrojených objevilo na osamělém dvoře, zemědělci nám úslužně, pravda, byť jen ze strachu, vydávali obilí, boby, slepice a kůzlata. Raději se nebudu zmiňovat o tom, co si někteří z nás brali navíc.

Jednou mě opatřování potravy téměř stálo život.

To bylo tak. Reynarda a mě poslali do chatrče, co stála opodál v bočním údolí těsně na okraji lesa. Byla hodně malá a nenápadná, takže bychom ji přehlédli a minuli, nebýt toho, že se poblíž potulovalo malé stádo ovcí. Nikde v okolí jsme nepotkali člověka ani psa. Nabízela se vhodná příležitost. Zatímco naše družina odpočívala, chtěli jsme si odnést trochu skopového masa.

Připojil se k nám jeden z válečníků. Možná z dlouhé chvíle. Jmenoval se Ivain. Nebyl kdovíjak vysoký, měl drobnější postavu, zato byl šlachovitý a houževnatý. Šedivé vlasy mu padaly hluboko do čela a zakrývaly polovinu obličeje. Nejspíš proto, aby maskovaly ohyzdnou jizvu po popálenině, která mu znetvořila levou půlku tváře. V dětství prý málem přišel o život při požáru, když byla jeho vesnice přepadena a vypálena. To znamená, že jsme měli podobný osud. Proto jsem ho měl rád, i když si mě příliš nevšímal a moc toho nenamluvil.

Jak jsme se k chatrči přiblížili, zdála se opuštěná. Popadli jsme pár ovcí a na místě je zabili. Zrovna když jsme měli plné

ruce práce s kucháním, zničehonic na nás vyběhlo z lesa s divokým rykem půl tuctu chlapů v čele s nebezpečně vyhlížejícím rytířem na koni. V ruce třímal dlouhý meč a výhrůžně jím mával.

Leknutím jsem zapomněl vytáhnout zbraň. I Reynarda, který si s sebou nevzal štít a kopí, útok natolik zaskočil, že nás stěží stačil hlasitě varovat, a už byl rytíř u nás. Protože jsem mu stál přímo v cestě, byl by mě nepochybně usmrtil jako prvního. Naštěstí jsem na poslední chvíli uskočil stranou. Čepel mě minula doslova o vlásek. Dokonce jsem ucítil závan vzduchu, když ho rozčísila.

Útočníkovi se dokázal vyhnout také Reynard. Vzápětí jsme již drželi v ruce meč. Než jezdec obrátil koně, už se na nás hnali sedláci s klacky a vidlemi na seno a chystali se nás obklíčit. Nacházel jsem se mezi nimi a rytířem a smířoval se s tím, že udeřila moje poslední hodinka.

Aspoň že Ivain zachoval klid. Meč netasil, zato držel v ruce krátkou vrhací sekeru. Jakmile se jezdec znovu přičítal, Ivain hbitě napřáhl a sekyru po něm mrštil. Zasáhla ho do čela, až to křuplo, jako když praskne větev. Jezdec rozhodil paže a převrátil se dozadu na záď koně. Ten se splasil, otočil a odcválal pryč. Mrtvé tělo, které při tom odhodil, zůstalo ležet v trávě.

V mžiku jsem se obrátil, abych byl připraven čelit útoku rolníků nebo pastýřů či kdo to byli. Ti se však ve vteřině zarazili a s hrůzou nehnutě zírali na svého pána. Rázem je přešla chuť bojovat. Jenom vrhali zlostné pohledy a napřahovali pěsti, ale nakonec vzali do zaječích.

I my jsme si pospíšili. Ivain si vzal zpátky sekeru, zkrvačené ovce jsme si přehodili přes ramena a vraceli se k družině.

Ještě dlouho mi z té příhody bušilo srdce. Ne však z námahy. Během této cesty to byl již druhý případ, kdy jsem stál tvář v tvář smrti a odnesl to někdo jiný. Pošilhával jsem po Ivainovi, který se trmácel vedle mě, a všiml si, že má za opaskek ještě jednu vrhací sekyru.

„Co to je za zbraň?“ neodolal jsem zvědavosti.

„Francisca. Patřila mému pradědovi.“ Potáhl hlen nosem a vyplívl ho vysokým obloukem do trávy. „Dnes už s ní neumí nikdo zacházet.“

„Rád bych se to naučil,“ projevil jsem ochotu.

Zavrčel cosi, co se nedalo identifikovat ani jako souhlas, ani odmítnutí. Náraz větru mu odhrnul vlasy a odhalil škarově zjizvenou polovinu obličeje. Působila tak nelidsky, že mě přešla chuť se dál vyptávat.

Robert všem přikázal, aby měli oči stále otevřené. Ale nikdo nás nepronásledoval. Přesto jsme vzali nohy na ramena, abychom měli tuhle krajinu co nejdřív za sebou.

Jednoho dne jsme došli k moři. Člověku, který nikdy nevytáhl paty z okolí Hautevillu, se naskytl podmanivý pohled. Neuvěřitelná rozloha, tenoučká čára, kde se obloha setkává s oceánem, vítr ve vlasech, teplý písek mezi prsty. Jaké blaho, když jsme konečně mohli zout boty! Sedl jsem si na pláž a nemohl odvrátit zrak od mírných vln na hladině, skřehotavých mořských ptáků a malých rybářských člunů na té modré záplavě daleko od břehu.

„Nač myslíš?“ vytrhla mě Gerlaine z rozjímání veselým tónem. I ona byla bosá a s viditelným potěšením se šplouchala v převalujících se vlnách. „Jen neříkej, že se ti stejská po domově.“

Neodpověděl jsem, protože kdyby věděla, co mě dojalo, vysmála by se mi. Nemohl jsem prostě vyhlížet na moře, aniž bych myslel na nezvěstného otce. Přál jsem si, aby se zpoza vzdáleného výběžku pevniny vynořila jeho dračí loď a vzala mě na dlouhou plavbu.

Gerlaine stála shrbená na mělčině, nabírala mořskou vodu do dlaní a cákala si ji na obličej. Odložila veškeré oblečení kromě lehkého spodního prádla. Vítr jí ho tiskl těsně k tělu, takže vynikly její křivky, statné nohy a vyzývavě kulaté hýždě.

Po chvíli jí neušlo, na co civím.

„Přestaň mi čumět na zadek,“ chechtala se a postříkala mě vodou. „Aspoň ne tak lačně.“

Vyskočil jsem a objal ji kolem pasu. „Copak můžu za to, že jsi holka k sežrání?“ bránil jsem se.

Políbili jsme se. Jenže vzápětí se se smíchem odtáhla a odběhla pryč.

Navečer se v našem táboře ukázal pultucet těžce ozbrojených jezdců. Měli dobré koně, zbroj se v zapadajícím slunci blyštěla. Zřejmě hlídka některého knížete z okolní oblasti.

Zeptali se nás, co tam pohledáváme. Tam na jihu mluvili podivně. Rozuměli jsme jim horko těžko. Robert jim vysvětlil, že putujeme do Monte Gargana k ostatkům svatého Michaela. Prý o tom ještě neslyšeli. Prohlíželi si nás podezíravě. Přitom každé malé děcko ví, že svatý Michael je patronem Normanů a ti putují do Gargana již řadu generací. Mimoto chtěli vědět, kde jsme ukradli vepřové hřbety, co si opékáme na ohni.

Nestáli jsme o potíže a šarvátky, ale čeho je moc, toho je příliš.

Robert se zvedl, postavil se před ně a napřímil se. Působil impozantně, zvláště když si je měřil chladnokrevným pohledem, jako by byl odhodlaný ke všemu. Důrazně je upozornil, že jim do toho nic není.

Ivain si jakoby náhodou začal cvičně házet vrhací sekerou a trefovat se jí do vyplaveného kmene stromu. Rainulf láskyplně hladil ostří své válečné sekery a také Rollo vstal, vytáhl mohutný meč a brousil jej.

Cizí jezdci chvíli mlčeli, dávali bedlivý pozor na Ivaina a jeho vrhací sekeru. Potom bez dalšího slova obrátili koně a odklusali pryč.

Ragnar za nimi zařval něco urážlivého. Cosi nechvalného o jejich matkách. I on byl šlechtic a stejně jako Robert, Fulko a Rainulf měl kroužkový pancíř. Byl svalnatý, ale štíhlý jako proutek a s mečem uměl zacházet hbitě a zručně, takže se člověku dělalo špatně, i když ho jen pozoroval zpovzdálí. Stejně smrtící byl jeho posměch. Avšak pokud si někdo dovolil říct něco proti němu, okamžitě se urazil. Tím víc se stával oblíbeným terčem Hama, našeho vtipálka. Ten měl na Normana

spíš menší, zato šlachovitou postavu. Málodky postál v klidu, ostatně stejně jako jeho ohryzek.

„Hej, Ragnare,“ zavolal Hamo.

„Co chceš, trpaslíku?“ odpověděl Ragnar zamračeně.

„Kdepak jsi nechal svou ušlechtilou prasečí kudlu, kníže bojovníků s mečem? Nějak jsem ji postrádal. Že by tě ty neškodný pánové tolik zastrašili?“

Ragnar vzteky zrudl. Vyskočil, aby drzouna ztrestal. Ten se však jen smál a jakoby nic si stoupl vedle svého kamaráda Rolla. Spolu tvořili nevšední dvojici. Fikaný Hamo a hloupý, leč silný Rollo, který stále ještě neúnavně ostřil svůj meč. Ale ani Hama nebylo radno podceňovat. Zvláště když držel v ruce vrhací nůž, tak jako nyní.

Ragnar zaklel. „Jednou z tebe sedru kůži, ty mrňavá kryso.“ Znechuceně si uřízl kus voňavého a chutného vepřového masa a zase se usadil.

„A co chceš dělat s mou krysí kůží?“

„Hamo, nech toho!“ zavrčel Rainulf. „Radši jez, ať trošku povyrosteš.“

Tomu se museli všichni zasmát. I rozzlobený Ragnar se malinko uvolnil. Hama se to nijak nedotklo. Jenom pokrčil rameny.

„Lidi,“ oslovil všechny přítomné nahlas. „Už se nemůžu dočkat, až dorazíme na místo. Hromady stříbra, sudy s nejlepším vínem a hlavně ženský, co stojej frontu, aby nás mohly obšťastnit.“

Herman se radostí hlasitě zasmál. „A ty s největšíma...“ podíval se na Gerlaine a zaváhal. „No, však víš, Hamo, my ti s nima pomůžem.“

„Ty seš tak úžasně milej,“ zaplesal Hamo.

Takhle pitomě se špičkovali ještě chvíli, než je utišil chechot.

„Gilberte,“ šeptal mi Reynard. „Zeptej se své dívky, jestli nám přečte runy. Víím, že to umí. I když se to snaží tajit, já ji viděl.“

Byla to pravda. Starogermánské písmo se naučila od matky a umí si ho vykládat. A od té doby, co Osbertovi předpověděla smrt, byli muži přesvědčeni, že má jasnovideckou schopnost

a skrytou čarovnou moc. V každém případě ji všichni brali vážně a měli se před ní na pozoru. Dokonce i Thore, který jinak nenechal žádnou sukni na pokoji, si jí nedovolil nadbíhat.

Ale co se týká kouzla run, vzhledem k tomu, že mnoho Normanů přijalo křesťanství, spousta z nich mu nakloněna nebyla. V zájmu toho, aby byl klid, Rainulf nestrpěl ani staré zařikávání bohů, ani přílišné modlení následovníků ukřižovaného Ježíše Krista. V podstatě neměl porozumění ani pro jedno, ani pro druhé.

„Já runy nečtu,“ odporovala Gerlaine, když Reynarda zaslechla. „Nikomu.“

„Ani Gilbertovi?“

Zavrtěla hlavou.

„A jak je to s tebou samou?“ zeptal se. „Ty nechceš vědět, jak to s tebou na týhle cestě dopadne?“ Usmál se na ni. „Nebo koho z nás si jednou vezmeš za muže?“

Skoro ho ani nevnímala. Jasnýma očima se upřeně dívala jenom na mě. Až jsem z toho měl děsný pocit.

„Já se nikdy nevdám,“ pronesla a při tom ze mě nespouštěla oči.

Silně se mě to dotklo. „Myslel jsem, že mě miluješ,“ ohradil jsem se později, když jsme spolu byli sami.

Objala mě a políbila. „To přece víš,“ zašeptala mi do hrudi.

„Tak proč říkáš takové věci jako předtím?“

Dlouho mlčela. Už jsem myslel, že mi vůbec neodpoví. Až konečně promluvila: „Snažím se přijít na kloub budoucnosti a nás dva v ní nevidím. Každopádně ne spolu.“

Mluvila tiše, téměř bezvýrazně. Zvedl jsem jí bradu a v jejích očích spatřil slzy.

O Gerlaininých slovech jsem přemýšlel půlku noci. Opravdu dokáže vidět budoucnost? Skutečně má tento dar bohů? Nebo tím myslela něco jiného? Nechtěl jsem šťourat, protože jsem se bál příliš upřímné odpovědi. Koneckonců jsem byl pouhý pasáček vepřů a čeledín od koní. Co jsem jí mohl nabídnout?

Přesto jsem byl přesvědčen, že se ve mně skrývá něco víc. Měl jsem předsevzetí jí to dokázat. Třeba se ze mě jednou stane příslušník žoldnéřské jízdy. Nebo mi Loki, nejprohnanější ze všech bohů, našeptává, že bych mohl být natolik mocný a bohatý, abych ji učinil šťastnou?

Při těchto myšlenkách jsem konečně usnul.

V příštích dnech jsme pochodovali podél moře hornatou přímořskou oblastí zalitou sluncem. Pláží postupně ubývalo. Místo toho se prašná cesta vinula kolem skalních útesů a mezi strmými úbočími porostlými zakrnělými a pokřivenými borovicemi. Mnohde pobřeží klesalo do moře tak příkře, až to při pohledu do hloubky, kde lehký příboj pod nárazy o skálu pěnil, vyvolávalo závrať.

Člověk se nemohl vynadívat na barvitost krajiny. Okrově hnědou zem pokrytou trávou sežehnutou sluncem, tmavou zeleň borovic a pinií, tu a tam přerušenu šedými skálami, a všudypřítomnou, nekonečnou nádhernou modř oblohy a tmavší azur moře, kam jen oko dohlédne.

Přes den bývalo horko. Nestačili jsme tak rychle doplňovat vodu, jak jsme ji hned zase vypotili. Totiž pokud jsme na ni vůbec narazili, neboť krajina byla suchá. Drobná havěť, místními obyvateli nazývaná *cicala*, dělala dokonce i v noci pekelný rámus a ochlazení nepřinášel ani svěží vítr vanoucí od moře.

Zato jsme měli dostatek ovoce. Především melouny jsem byl tak posedlý, že mi div neprasklo břicho. Také ostatní si vychutnávali laskominy, které jsme si opatřovali na zahradách.

Kvůli drobným krádežím jsme se pochopitelně netěšili oblibě majitelů. Několikrát jsme se museli bránit, protože na nás rozhorlení vlastníci pozemků poštvali své bojovníky. Ale k opravdovým bojům nedocházelo. Bylo nás tolik, že si nás nikdo netroufl vážně napadnout.

Jako zloděj jsem časem dosáhl neobyčejné zručnosti, čímž jsem získal přízeň kamarádů. Kupodivu mi vždycky dělal ochranu málomluvný Ivain. A občas také Thore se svým lukem. Abychom se nemuseli uchýlovat k násilí, okrádali jsme sedláky potají, tak, aby to nezpозorovali. Sem tam pár vy-

krmených hus, ovci nebo kozu, které se zatoulaly daleko od dvora.

Robert tuto mou dovednost moc nekomentoval, ale čas od času na mě mrkl nebo mi poděkoval. Třeba když jsem mu opatřil koně, překrásného grošáka, ke kterému velmi přilnul. A jelikož věděl, jak jsem hrdý na svůj báječný nový meč, předvedl mi několik triků, které jsem ještě neznal. Dokonce se mi i Ragnar příležitostně uráčil předávat zkušenosti.

Jednoho dne jsme došli do přístavního města, o němž Reynard tvrdil, že je významné. Jmenovalo se Janov. Leckdo z nás již měl boty prošlapané a stěžoval si, že se po cestě plné kamenů s ostrými hranami nedá chodit bos. Proto Robert udělal výjimku a poprvé jsme vkročili do velkého města.

Strážní u brány si nás prohlíželi podezřívavě. Sotva jsme jim to mohli zazlívát. Stačilo se podívat, jak jsme otrhaní. Jenom neradi a až po dlouhém ujišťování, že přicházíme v míru, nás přes bránu pustili.

Není těžké si představit, jak na někoho, jako jsem já, Janov zapůsobil. Až na několik vesnic s převážně zemědělským obyvatelstvem jsem ze světa ještě nic neviděl. Tolik domů pohromadě, nemálo z nich kamenných, a zejména nesčetné množství lidí v uličkách. Hemžili se jako mravenci. V tom čilém ruchu se pohybovali obchodníci, nosiči, mezkaři a příslušníci středního stavu, dál draze oděni kupci, kteří spěchali na obchodní schůzku, urozené dámy v nosítkách nebo duchovní v ornátě vyšívaném zlatem.

Vůbec tam bylo mnoho křesťanských kostelů, jako kdyby měli obyvatelé potřebu se na každém rohu modlit k Bohu. Doma mě zbožná Fressenda také nabádala, abych se modlil. Ale něco se ve mně vzpíralo, abych se modlil ke slabému bohu, který se nechal lidmi přibít na kříž. Tak jako Tankredovi mi byli pořád milejší Tór a Ódin, ačkoliv se to dnes už nesmělo říkat nahlas.

Ukázali nám, jak se dostaneme do ševcovské uličky, a když jsme si tam pořídili nejnnutnější, měli jsme nutkání zajít do jedné z mnoha krčem v přístavu zahnat žízeň.

Jenomže šenkýř, obtloustlý muž se zástěrou přes břicho, nás odmítl obsloužit. Asi jsme se mu nezdáli dost nóbl, anebo se bál, že mu odradíme stálé zákazníky. Ragnar ho popadl za límec a špičku dýky mu přitlačil tak silně k hrdlu, až se krčmářovi spustila krev. Roztřásl se a honem poručil děvečkám, aby nám urychleně podaly víno.

Ostatní hosté dostali strach. Mžikem se hostinec vyprázdnil, a tak jsme se v něm mohli roztahovat. Po dlouhých týdnech pochodování nasucho se muži vrhli na víno, jako by umírali žízni. Rollo do sebe hned obrátil plný džbáněk, Thore sváděl děvečky a Hamo se dal do zpěvu. Vybral si jednu neucudnou píseň a ostatní do rytmu bouchali do stolu.

Bohužel jsme si zábavy dlouho neužili. Sotva jsme si udělali pohodlí, už stáli přede dveřmi příslušníci městské milice. Dobrý tucet a všichni po zuby ozbrojeni. Rozhodně s námi nepřišli slavit. Jejich velitel nás vyzval, abychom šenk opustili. Venku v uličce nastal rozruch. Muži se překřikovali a šermovali rukama. Jejich ligurštině jsme moc nerozuměli. Až na to, že máme z Janova zmizet. Herman a pár dalších se rozzuřili a hrozili zbraněmi. Div nedošlo k boji. Naštěstí zasáhl Robert a rozběsněné chlapy ostře napomenul.

Chtěli se nás tedy zbavit. Nakonec jsme jim tu radost udělali. Aspoň že jsme nemuseli zaplatit za víno. Já jsem si nenechal ujít příležitost a jednomu kupci sebral amforu. Bědování mu nebylo nic platné. Potom jsem ji věnoval Rollovi.

Zážitky z našeho dalšího putování nestály moc za řeč. Kromě toho, že se muži několikrát dostali do sporu. Rainulf jej pokaždé urovnával ne zrovna ohleduplně. Jednoho rozbolely zuby. Pusa mu hrozně opuchla. Až když se Hamovi podařilo zatrachtilý zub vytrhnout, nebožákovi se ulevilo. Hamo tím prokázal, že umí nejen dělat legraci, ale poradí si také s bolestí.

Pěkné počasí nám vydrželo, třebaže největší letní vedro pominulo. Země, kterou jsme procházeli, se nám líbila. Bohatá sídla, úrodné roviny, hory, moře a pláže, opevněné domy na vrcholcích kopců a spousta lidí na starých vojenských silnicích Římanů. Jako by se všichni hrnuli na jedno místo nebo

naopak odtud pryč. Řeč je o velkoměstě omílaném stále dokola, jako by odtud přicházela spása lidstva – o Římě.

Již zdálky jsme viděli monumentální městské hradby, jimiž bylo obehnáno obrovské území. Stěží si lze představit, kolik lidí tam kdysi žilo. Opevnění však bylo částečně rozpadlé, ve zříceninách chrámů přebývala divá zvěř, kdysi majestátní Fórum se proměnilo ve zpustlé rumiště sloužící jako pastviště. Přesto se zdálo, že tam žije víc lidí než kde jinde. I když hodně z nich bylo chudých. Hladovějící děti si hrály ve špíně, ve všech uličkách se vyskytovali žebráci a zloději, před nimiž se člověk musel mít na pozoru. U nás doma byla většina taktéž chudá, alespoň však dobře živená a nežebrala.

Na druhé straně jsme se setkali s ulicemi s výstavními vilami a honosnými paláci, že jsem nevycházel z údivu. Jaká mocná knížata zde bydlí? ptal jsem se Reynarda. Vysocí křesťanští hodnostáři, zněla odpověď. Překvapilo mě to, protože jsem znal pouze chudé mnichy, kteří nevlastnili o nic víc než rolnictvo. Možná že je křesťanská víra přece jen výnosný obchod.

Potvrdili to i ti z nás, kdo se modlili v bazilice svatého Petra. Vyšli z ní, jako by Ježíše spatřili živého. Takový oslnivý dojem na ně udělala okázalost bohoslužby a do zlata oděni kněží.

Mě spíš okouzila pestrá tržiště, kde jsem narazil na tolik skvostů, až se z toho člověku točila hlava. Přítel Reynard však namítl, že se Řím dá ve skutečnosti přirovnat k opotřebované nevěstce, které se v záři svíčky ještě podaří svést záletníky, avšak za denního světla nemůže skrýt ošklivé vrásky. Tohle srovnání se mu zjevně líbilo, neboť se mu od srdce smál.

Čím víc jsme se blížili k cíli, tím víc se hovor točil kolem bohaté budoucnosti, co máme před sebou, a všichni naléhali na dědka Reynarda, aby nám podrobně vylíčil situaci a jaký život nás u Lombardů čeká.

„To se nevysvětluje snadno,“ spustil oklikou a drbal si vousy. „Jak bych vám to popsal, abyste i vy, omezenci, pochopili to, co neprokoukli ani ty nejchytřejší?“

„Nechod' kolem horké kaše,“ zavrčel Fulko, jeden z našich křesťanů. „Ven s tím. Prostě vyklop, co víš.“

„Povídá se, že kdysi dávno, po vládě Římanů, se Lombard'ani zmocnili celého Apeninského poloostrova. Přišli ze severu jako my. Ale pozdějc, před několika staletíma, východní a jižní část dobyli Byzantinci, který se porád ještě nazývají Římani. Zbyly jen lombardský knížectví na západě země. Jmenujou se Capua, Benevento a Salerno. A ještě pár nezávislejších obchodních měst jako Gaeta, Neapol a Amalfi. Ale mezi sebou se nenáviděj a jsou nepřátelé na smrt. A protože nejsou dost dobrý ve válčení, povolaly nás, Normany, abysme bojovali za ně.“

Dal si notný lok vína.

„Lombard'ani, který žijou na východě mezi Byzantinčema, v bohatý zemi zvaný Apulie, už toho měli před několika rokama plný zuby, nechat se ždímat od vymahatelů daní, a povstali ke krvavý vzpouře. Jejich vůdcem byl lombardskej šlechtic Argyros. A koho myslíte, že povolal, aby jim pomoh?“

Dopřál si další doušek a ostatní čekali na pokračování.

„Samozřejmě že nás, Normany. Protože když jde o boj, rád nám přenechávaj špinavou práci.“ Ukázal na Roberta, který okusoval žebro. „Jeho bratr Vilém, hotový ďábel, to vám povídám, nás ved nejednou do bitvy proti těm řeckejm bídákům. A naučili jsme je, co je to strach. To mi můžete věřit. Byl jsem u toho.“

Dosáhl tím toho, že posluchačům planuly oči a samolibě pokyvovali hlavou. Ani rozvážlivý Rainulf nedokázal potlačit úsměv.

„Ale když došlo na placení, Argyros už tak horlivej nebyl,“ vyprávěl Reynard dál. „Tak jsme si obstarali zaslouženou odměnu sami. Vyplenili jsme Apulii. Pobrli jsme tam, co se dalo. Nato ten parchant přešel na druhou stranu a najednou se stal našim nepřitelem. Myslím, že ho Řekové podplatili.“

„To znamená, že se Lombard'ané v Apulii zase spojili s Byzancí?“ zeptal se Ragnar.

„Přesně tak,“ přikývl Reynard. „A nebylo to poprvé, co nás lombardskej princ zradil. V Apulii nás teď nazývají metlou. A tak se Vilém a ostatní normanský vůdci rozhodli, že už nad sebou nestrpějí žádný pány, ale založej vlastní říši. Zatím ještě stojíme na prahu, mládeži, ale přicházíte v pravej čas, protože nadešla hodina Normanů. To vám slibuju.“

„Tak mám takovej pocit, že je proti nám celej svět,“ bručel Herman, viditelně zklamaný. „Co na tom může bejt dobrýho?“

„Vždyť jsem vás upozornil, že není snadný to pochopit,“ podotkl Reynard. „O jednu a tu samou zem se pere moc lidí. Shodnou se v jediným: ve vzájemný nenávisti.“

„K čertu s nima!“ zaúpěl Thore. „U nás doma to je klidnější.“

„Představoval sis snad, že budeš sedět se založenejma rukama?“ rýpl si do něj Hamo.

„No jasně. Nejlíp se třema krasavicema.“

„Nemůžeš jednou myslet na něco jinýho?“

Thore pokrčil rameny a ušklíbl se.

„Znáte přece to starý přísloví,“ vzal si Reynard slovo zpět. „Když se dva perou, třetí se směje. A tím třetím jsme my.“ Rozhlédl se dokola a v očích mu zajiskřilo.

„Kromě toho nejsme sami. V okolí máme spojence. Tím je vévoda Guaimar ze Salerna. Je to významnej kníže. Na něj bylo doposavad vždycky spolehnutí. A nejlepší je, že naši lidi dobyli Melfi. To sice leží někde v horách a není nijak velkolepý. Ale důležitý je, že nás odtud už nedostanou.“

„Jenom jeden hrad v horách?“ podivil se Herman.

„Daleko víc než jen to,“ objasňoval Reynard. „Celá hornatina mezi Salernem a Apulií je v našich rukách. Tam se bez trestu nikdo neodvází.“

Herman kroutil hlavou. Nijak ho to nepřesvědčilo.

„Ale já jsem slyšel,“ vložil se do hovoru jiný muž, „že Vilém už rozdělil celou Apulii na normanský baronství. Dohromady dvanáct.“

Než mu mohl Reynard odpovědět, přihlásil se o slovo Robert. „To nemá velký význam. Je to jen opatření, aby si

jednotliví vůdci v loupežných výpravách nekřížili plány a nepletli se jeden druhému do cesty. Předchází se tím vzájemným konfliktům.“

Reynard přikývl. „Přesně tak.“

„To zní rozumně,“ přidal se Rainulf.

„Rozdělit si medvěda, eště než ho skolej,“ zavýskl Hamo. „To je fakt rozumný.“

Tím u ostatních zabodoval.

Ale já jsem z toho byl stejně popletený jako Herman. Situace nás Normanů mi nepřipadala tolik růžová, jak jsme se dosud domnívali. Trochu jsem se také zlobil na Reynarda. Možná nám toho zamlčel ještě víc.

O několik týdnů později, to už probíhal listopad a zemi zasáhly zimní bouře, jsme konečně dorazili do úrodné roviny Kampánie a na jejím severovýchodním konci do města Capuy ve stejnojmenném lombardském knížectví.

Samozřejmě jsme ještě nebyli u cíle, a přesto již Capua patřila k oblasti, kde jsme chtěli dosáhnout štěstí. Robert se tentokrát nemínil ukázat jako skrblik, a tak se rozhodl utratit poslední peníze. Poprvé na této cestě nás nechal ubytovat v noclehárně. Většina sice musela spát na lavicích ve výčepní místnosti, ale za špatného počasí to bylo pořád lepší než pod širým nebem.

Zvědavě jsme se rozhlíželi. V porovnání s Římem byla Capua malá. Zato zámožnější. Opevnění se zdálo v dobrém stavu, v uličkách jsme se nesetkali s takovým smetím a žebřáci se drželi v mezích. Obyvatelé však hovořili hatmatilkou, které kromě Reynarda nikdo z nás nerozuměl. Byli menšího vzrůstu než my a měli tmavší vlasy a pleť, ačkoliv se mezi nimi našli také nějací blondáci nebo zrzci. Tohle že jsou potomci dřívějších přivandrovalců ze severu, Lombardů? Pokud ano, pak starou řeč svého kmene dávno zapomněli, podobně jako jsme my, Normané, již nemluvili severským jazykem.

Ať jsme přišli kamkoliv, připomínali jsme si Reynardova slova, neboť se nezdálo, že by k nám zaujímalí obzvlášť přátelský postoj. Na celé dosavadní pouti po bohaté Itálii na

nás místní lidé pohlíželi jako na pouhou ozbrojenou pakáž. Sotva nás brali na vědomí. Tady v Capui se však ihned rozkřiklo, že přibyl houf Normanů. Přistupovali k nám se zvědavostí a respektem, i když ne zrovna příznivě. Jakmile nás někde potkali, pozorovali nás plaše, takřka bázlivě. Pokřičovali se nebo raději rovnou přešli na druhou stranu ulice. Zejména křesťanští duchovní na nás pohlíželi nevlídně a potlačovali hněv.

„Jak se zdá, od té doby, co jsem tady byl naposled, se to zhoršilo,“ připustil Reynard zadumaně, když si před námi jedna bába odplivla a udělala znamení, aby zahнала zlé síly.

„Co proti nám mají?“ zeptal jsem se.

Jenom se zasmál. „Však na to dost brzo přijdeš sám.“ Tento nepřátelský postoj mě zdrtil. Představoval jsem si odlišné přijetí. Koneckonců naši muži za tyto Lombardany prolévali krev. Copak to neumějí ocenit?

Město Capua leželo v meandru řeky Volturno a tvořily je klikaticí se uličky a domy těsně namačkané na sebe. Všude jsme se setkávali s relikviáři k uctívání svatých. Na různých místech se pořádaly všelijaké trhy. Od obchodu s dobyt看em až po výměnu zboží ze středomořských zemí. Na lavicích směnárníků se kupily mince z celého světa. Pro venkovského chlapce, jako jsem byl já, to všechno představovalo ráj na zemi, bezstarostný život v blahobytu a přepychu. Nejvíce mě udivilo, jak chodí výš postavení lidé bohatě a barevně oblečení. V lesklých látkách, jaké jsem ještě neviděl. My jsme proti nim vypadali v hadrech vyšisovaných sluncem jako žebráci.

A co krásných žen se tam producírovalo. Drobné, útlé, v pase těsně sešňorované, s vyzývavě vykrojenými ústy a tmavýma očima pod bohatě vyšívanými čepicemi. Jen škoda, že kdykoliv jsme je oslovili, okamžitě se nám vyhnuly.

„Zapamatujte si, že tady není zvykem oslovovat cizí ženy na ulici,“ pokáral Reynard ty hodně aktivní. „A beztak vám nemůžou rozumět.“

Courali jsme se dál. Nemohl jsem odtrhnout oči od zboží vyloženého na stáncích. Od vonících bylin a koření, jemných

látek, kůže hebké jako dětská pokožka, kalichů ze sháněného stříbra, slonovinových náušnic, prstenů a náramků.

Náhle mě popadla neodolatelná touha koupit Gerlaine nějaký dárek. Zůstala v noclehárně, aby se poprvé po dlouhé době mohla vykoupat v pořádném škopku. A já jsem stál na tržišti a mohl si oči vykoukat, jak jsem toužebně a zároveň smutně civěl na všechny ty krásné věci, které jsem jí nemohl koupit, protože jsem neměl v kapse ani zatracený měďák. Kromě nože a meče jsem nic cenného neměl.

Už už jsem byl ochoten některou svou zbraň vyměnit, ale vtom jsem zezadu zaslechl Hamův hlas: „Jestli chceš něco šlohnout, musíš se k tomu postavit šikovnějc.“ Obrátil jsem se k němu a uviděl posměšný úšklebek. Hlavou hodil směrem k trhovci, který nás pozoroval podezíravě. „Ten už tě má dobu v merku.“

„Tady se krást nebude,“ zabručel Reynard a táhl mě pryč. „Vrátíme se do ubytovny. Tam je aspoň co chlastat.“

Ubohá Gerlaine na nás čekala a čerstvě vykoupaná vypadala ještě líbezněji než jindy. Nemohla pochopit, co to do mě vjelo, proč jí studem nechci lézt na oči. Místo toho jsem se na Robertův účet poprvé v životě opil. Povzbuzován ostatními a až do úplného bezvědomí. Probudil jsem se až druhý den ráno. Strašně mě bolela hlava a moji kumpáni se mi řehtali jako koně. Zato Gerlaine jsem nestál ani za pohled.

Robert sehnal pro sebe a oba podvelitele, Rainulfa a Fulka, za staré, obnošené šaty úplně nové. Nic nápadného, ale když se přidalo naleštěné řemení a nové boty, působili trošičku jako šlechtici. Podle mínění nás ostatních tím lépe, když alespoň naši vůdci nebudí dojem žebráků. A umínili jsme si, že těm domýšlivým Lombardánům ještě ukážeme, že nejsme o nic horší než oni.

Jednoho dne jsme navštívili antickou Capuu, vzdálenou několik mil a zničenou před stovkami let. Pyšnila se chrámy, nyní již rozbořenými, a starou zápasnickou arénou, zvanou amfiteátr. Byl to důkaz, že i Římané měli v oblibě boj.